

digitalna NOC' MUZEJA '21

Zadaća muzeja u uvjetima krize

fg
FRANJEVAČKI
MUZEJ I GALERIJA
ŠIROKI BRIJEG

PRISU
TNOST

29. 1. - 24. 2. 2021.

29. 1. 2021. / od 18 do 21 sat

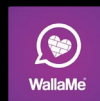
PROGRAM

Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg je i ove godine, u nesvakidašnjim modelima rada, odlučila biti dijelom internacionalnog projekta Noć muzeja. Naime, udio u 2021. godini ostvarit izložbom Prisutnost izlažući djela iz stalnog postava, riznice Franjevačkog muzeja i galerijskog fundusa u izložbenom prostoru, ali i virtualnom izložbom pomoću aplikacije WallaMe, koja će preko *Google Maps* locirati virtualno postavljena umjetnička djela. Posjetitelj će na različitim lokacijama na otvorenom prostoru, putem mobilnog telefona učitati i analizirati umjetnička djela. Ovakav koncept izložbe objedinjuje digitalni pristup, kreativnost, dinamiku, čimbenik iznenađenja i uvažavanje odgovornih normi ponašanja u vrijeme pandemije.

1. Prisutnost / 18.00 – 21.00

Izložba sakralnih radova iz galerijskog fundusa.

2. Prisutnost / virtualna izložba / 18.00 – 00.00

Virtualna izložba sakralnih radova iz stalnog postava, riznice FMG-a i galerijskog fundusa. Uz pomoć WallaMe aplikacije sakralni radovi će biti virtualno postavljeni po Širokom Brijegu i locirani na Googleovoj karti

3. Riznica Franjevačkog muzeja i galerije Široki Brijeg / 18.00 – 21.00

U Riznici su izložene slike starih majstora od XVI. do XIX. st., kaleži i drugi obredni, uglavnom metalni predmeti koji datiraju od početka XVII. do XX. st., zatim crkveno ruho s kraja XVIII. te iz XIX. i s početka XX. st., kao i stare knjige, od kojih je najvrjednija inkunabula iz 1493. Riznica je pivremeno postavljena u prizemlju Galerije, u sklopu Stalnoga likovnog postava.

4. Virtualna riznica Franjevačkog muzeja i galerije Široki Brijeg / 18.00 – 00.00

https://fmg-sb.com/riznica_stalni_postav/

5. Stalni likovni postav Franjevačkog muzeja i galerije Široki Brijeg / 18.00 – 21.00

Sadašnji likovni postav sadrži 230 radova i pokriva razdoblje od sredine XIX. st. do godine 2015. Uredio ga je povjesničar umjetnosti i književnik Igor Zidić iz Zagreba, uz suradnju dr. art Josipa Mijića i fra Vendelina Karačića. Zastupljena su 203 autora, većinom iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U postavu su i radovi svih profesora s Akademije likovnih umjetnosti Široki Brijeg.

6. Virtualni stalni likovni postav Franjevačkog muzeja i galerije Široki Brijeg / 18.00 – 00.00

https://fmg-sb.com/riznica_stalni_postav/

PRISUTNOST

Šesnaestu *Noć muzeja* Hrvatsko muzejsko društvo organiziralo je u posve drugačijim društvenim okolnostima nego dosad. Prilagođavanje muzejske djelatnosti novim modelima kriznog funkcioniranja zbog pandemije uzrokovane virusom COVID-19 u prethodnoj, ali i u ovoj godini, izazov je kojem se uspjelo odgovoriti putem interdisciplinarnih aspekata u kojima se potvrđuju uvriježeni modeli djelovanja, ali i stvaraju novi. Uvažavanjem mogućnosti digitalnih kanala komuniciranja i prijenosa sadržaja putem online platformi – uz neizostavnu kreativnost i korištenje suvremenih tehnoloških znanja – muzejski i galerijski sadržaji ostali su dostupni publici. Članovi HMD-a olakšavaju okolnost za održavanje ovogodišnje kulturne manifestacije stvorili su četrnaeste *Noći muzeja* (2019.), kada je tema događaja bila posvećena analiziranju širokoga spektra multimedijalnih mogućnosti prezentiranja muzejskoga sadržaja. Ipak, u trenutnim globalnim uvjetima digitalno prezentiranje iskazuje se kao glavni, a ne kao popratni aspekt suvremenoga muzejskog djelovanja, zbog čega je u interesu ovogodišnje *Noći muzeja* razmatranje daljnjeg razvoja muzejskih djelovanja i praksi komuniciranja u vrijeme krize.

Već dugi niz godina muzejske i galerijske institucije preispituju svoje poslanje kroz teorijske i praktične metode. Brojne inovacije suvremenog doba nameću drugačije interese kod publike, zbog čega muzejski stručnjaci stvaraju optimalno rješenje koje će koristeći digitalnu tehnologiju i multimedijalna pomagala umjetničko djelo ili muzejski predmet vrjednovati i prikazati kao sustav informacija koji pruža bogato iskustvo. Dakle, muzeji i galerije u današnjem vremenu razvijaju kreativni i interdisciplinarni pristup prezentacije koji suvremenim jezikom osnažuje odnos između institucije i publike. Tehnološka su postignuća modernom čovjeku otvorila brojne mogućnosti za prosperitet i razvoj svijesti, ali često kao danak tomu čovjek postaje otuđen od sebe samoga, od društva i prirode. Zato muzejska digitalna djelatnost ima i društvenu zadaću iskorištavanja tehnoloških potencijala kako bi privukla posjetitelje, posredovala između različitih kultura i udaljenih vremenskih točaka te stvarala nova iskustva u ljudima i prožela ih informacijama kojima će bolje razumjeti sadašnjost. Dinamične, evokacijske i situacijske izložbe ispunjene animacijama, zvukovima, aplikacijama, pa i hologramima, imaju namjeru postati mjestima zajedničkoga virtualnog doživljaja svih interesnih i dobrih skupina. Stvaranje paralelne, tematske stvarnosti koju bi trebala opredmetiti suvremena izložba veliki je izazov za muzejske i galerijske institucije na tehnološkoj, strukovnoj, znanstvenoj, kreativnoj, ekonomskoj i djelatničkoj razini. Ipak, benefiti takvih događaja od iznimne su važnosti za moderno društvo jer donose raznoliko iskustvo i motivaciju pojedincu, ali i zabavu, edukaciju i socijalizaciju.

Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg sudjeluje u manifestaciji *Noć muzeja* od 2018. godine te je i sada, u ovim nesvakidašnjim modelima rada, odlučila biti dijelom ovoga značajnoga internacionalnog projekta i svojim doprinosom obogatiti kreativna rješenja muzejskih praksi. Naime, udio u 2021. godini ostvarit će izlaganjem djela iz stalnog postava, riznice FMG-a i galerijskog fundusa u izložbenom prostoru, ali i virtualnom izložbom pomoću aplikacije WallaMe, koja će preko aplikacije Google Maps locirati virtualno postavljena umjetnička djela. Dakle, posjetitelj će na različitim lokacijama, na otvorenom prostoru, putem mobilnog telefona učitavati i analizirati umjetnička djela. Ovakav koncept izložbe objedinjuje digitalni pristup, kreativnost, dinamiku, čimbenik iznenađenja i – što je od velike važnosti – uvažavanje odgovornih normi ponašanja u vrijeme pandemije.

Interes je izložbe s kojom ova ustanova pridonosi *Noći muzeja 2021.* usmjeren ka problematiziranju iskonske potrebe čovjeka u dobu pandemije, a to je potreba za pripadanjem, dijeljenjem i socijalizacijom. Pandemijski obrasci ponašanja utjecali su na brojne aspekte života, a izmjene su se ponajviše odrazile na društveni segment. Ipak, u tim kriznim okolnostima ljudi su razumijevali do koje se mjere život čovjeka pretvorio u socijaldarvinističku utakmicu. Uvidjeli su za sebe značaj drugoga i drugih te se nedostatak druženja isticao kao jedno od najvećih iskušenja izoliranosti. Pojedinci koji su bili osamljeni nadoknađivali su – ili još uvijek nadoknađuju – prisutnost drugih osoba suvremenom tehnologijom, različitim aplikacijama i programima za konverzaciju. U interpersonalnoj komunikaciji ljudi sugovornika doživljavaju kao cjelovito biće, tako da ukupna manifestacija igra važnu ulogu. Neke ljude pamtimo prema gestama, neke prema obliku tijela, ali većinu pamtimo prema licu, možda zato što se upravo na licu najviše manifestiraju raspoloženja duše i bivajući u kontaktu s nečijim licem zapravo smo u kontaktu s mnogo dubljom dimenzijom nego što se na prvu čini. Dakle, oči i lice portret su duše koji ima snagu zamijeniti i prikazati sveukupnu pojavnost neke osobe, zbog čega su ovom izložbom akcentirana sakralna djela koja ističu lice.

Međutim, pogled na nečije lice važan je samo ukoliko će tu osobu učiniti bližom, tj. prisutnijom. Od početka civilizacije na čovjeka se gleda kao na društveno biće, zoon politikon, kako je govorio Aristotel. Taj grčki filozof isticao je da bi čovjek, da bi živio sam, morao biti ili bog ili životinja. Čovjek je, dakle, biće relacije te do potpuna samoostvarenja može doći samo ako je u kontaktu s drugim ljudima. Ipak, važno je naglasiti kako svaki kontakt nije potpun kontakt. Posebno su u našem vremenu sve rjeđi takvi kontakti. Na njihovo je mjesto došla razasutost svijesti i otuđenost bića, zbog čega su međuljudske relacije sve više *ja-to*, a sve manje *ja-ti odnos*. Da bi se bilo u istinskom kontaktu s drugim potrebno je – kao preduvjet – biti prisutan u vlastitom životu, a to znači biti svjestan vlastitih misli, osjećaja i duhovnih procesa. Samo takva osoba može postići puninu odnosa s drugom osobom, uvažavajući je i dijeleći sebe. U punoj prisutnosti nema vrjednovanja, nema procjenjivanja ni hijerarhije. Postojiš *ti* i postojim *ja*, onakvi kakvi jesmo. Ne gubeći granice vlastitosti možemo postati *mi*, na spontan i autentičan način. Zato je prisutnost najviše što čovjek danas može drugome dati i od drugoga dobiti.

Biblijska antropologija podučava da je čovjek stvoren na sliku Božju, stoga lice i ljudska figura kršćaninu mogu značiti puno više. Za razliku od bogova iz filozofskih sustava razmišljanja, kojima se ne možemo klanjati, pred njima stajati niti im se moliti, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi, odnosno kršćanski Bog, doživljava se kao osoba, znači kao netko koga možemo „kontaktirati“ i u čijoj prisutnosti možemo biti. Budući da osobu ne možemo zamisliti bez (ob)lika, i Boga zamišljamo s licem, jer samo s takvim možemo stupiti u živi kontakt. Također, činjenica da su Bog i čovjek slični ukazuje na božanske elemente prisutne u ljudskoj prirodi, kao i naravnu potrebu da te osobine ne ostanu puki potencijal, nego da se aktualiziraju i dovedu do svojega samoostvarenja u punini. Takva je, pak, samoaktualizacija moguća opet u kontaktu s drugim ljudima i novim životnim situacijama, za koje valja imati otvorene oči i u njih unijeti vlastitu prisutnost, odnosno sebe onakvima kakvi jesmo.

U vizualnom aspektu Bog i čovjek su najbliži ili srodni u sakralnoj umjetnosti, koja je važan segment povijesti umjetnosti i neizostavan dio svjetske kulturne baštine, bez koje brojne kulture i naša civilizacija ne bi bile iste. Ona nastaje iz potrebe da se snažnije poveže Stvoritelj s čovjekom, vječno i prolazno, beskrajno i ograničeno. Na djelima sakralne naravi umjetnik treba pokazati izuzetan stvaralački dar, ali i složen proces promišljanja duhovnih i delikatnih teoloških tema. Uspješno sakralno djelo je ono koje kod promatrača osnažuje kontakt s vječnim i svakim prikazanim motivom sugerira poimanje konačnog oslobođenja. Izabrana djela prikazana u izložbenom prostoru i putem aplikacije ocrtavaju lica svetaca i Isusa te se na taj način ponovno ukazuje na neraskidive veze između postojanja čovjeka i Boga. Slike, grafike i skulpture prikazane na ovoj izložbi – izuzev četiriju djela venecijanskih majstora nastalih od XVII. do XIX. stoljeća – uglavnom su nastale tijekom XX., ali i na početku XXI. stoljeća, zbog čega su dva tipa izložbi širokobriješkoga Franjevačkog muzeja i galerije sinteza djela nastalih različitim suvremenim stilskim tendencijama, a njihovi autori su: Karlo Afan de Rivera, Ivica Andrašić, Biserka Baretić, Branimir Bartulović, fra Tihomir Bazina, Silva Čurčija-Miladin, Mirko Ćurić, Bože Drmić, Dragan Gaži, Domenico Gonzi, Zdenko Grgić, Mladen Ivešić, Anto Kajinić, Kristina Kramer Ćavar, Ivan Lacković-Croata, Iva Mandić Stojaković, Željko Mucko, Edo Murtić, Ivan Nazor, Boris Pejić, Zvonimir Perko, Ivica Propadalo, Đuro Pulitika, Relota, Toma Rosandić, Blaženka Salavarda, Đuro Seder, Ilija Skočibušić, Marika Šafran Berberović, Juraj Škarpa, Ante Vican, fra Perica Vidić, Stipo Zoroja.

Izložbom *Prisutnost* Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg daje specifični obol projektu *Noći muzeja 2021.*, izlažući svoje umjetničko blago putem suvremenih trendova muzejske i galerijske prakse te time pokazuje spremnost da odgovori trenutnim izazovima multimedijalne dostupnosti, ali i sigurnosti u vremenu pandemije. Ipak, unatoč imperativu digitalizacije, prikazanim umjetničkim djelima i poruci koju izložba nosi, ova ustanova publici otkriva ideju da su humanost, razumijevanje i empatija, briga o sebi i o drugome, prioritet i aspekti koje sama tehnologija nikada ne može nadomjestiti. Jer, samo se čovjek, tražeći prisutnost u sebi i za sebe, spreman bezuvjetno dijeliti i drugima, i samo je čovjek uz prisutnost drugog čovjeka sposoban osjetiti prisutnost božanskoga.